

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”, IA I
FACULTATEA DE LITERE
COALA DOCTORAL DE STUDII FILOLOGICE**

**REFLEXE ALE GÂNDIRII LUI SØREN KIERKEGAARD ÎN
LITERATURA ROMÂN INTERBELIC**

TEZ DE DOCTORAT

REZUMAT

Conduc tor tiin ific:

Profesor univ. dr. L cr mioara Petrescu

Doctorand:

Nata a-Elena Maxim

IA I 2017

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”, IA I
coala Doctoral de Studii Filologice

ANUN

La data de 29. 09. 2017, orele 10:00, în amfiteatrul III.11, drd. Nata a-Elena Maxim va susține, în edin public, teza de doctorat cu titlul „Reflexe ale gândirii lui Søren Kierkegaard în literatura română interbelic”, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul Filologie.

Comisia de doctorat are următoarea componență :

Președinte:

Prof. univ. dr. Antonio Patra, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

http://mail.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/DOCUMENTE/CV%20drd/CV%20Antonio%20Patras.pdf

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Lăcrămioara Petrescu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

http://media.lit.uaic.ro/scoala_doctorala/DOCUMENTE/CV/CV%20Lacramioara%20Petrescu.pdf

Referenți:

Prof. univ. dr. Mihaela Cernăuți Gorodechi, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

http://www.literaturacomparata.ro/prof/m_cernauti.html

Prof. univ. dr. Gheorghe Manolache, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

<http://doctorate.ulbsibiu.ro/obj/documents/MANOLACHE.pdf>

Conf. univ. dr. Pompiliu Crăciunescu, Universitatea de Vest din Timișoara

https://lit/cv_profesori/limba_literatura_romana/literatura_romana_comparata/05.CV_Pompiliu_Craciunescu.pdf

Teza poate fi consultată la Biblioteca Facultății de Litere.

Vă invităm să participați la edința de susținere a tezei.

CUPRINS

List de abrevieri

Introducere

I. Modele culturale în spațiul românesc între 1866 - 1948

- I.1. Mitul francez vs Contra-mitul german
- I.2. Modelul german
 - I.2.1. Germanismul cultural
 - I.2.2. Junimea și socratismul civilizației
 - I.2.3. Titu Maiorescu și cultul Cezarului
 - I.2.4. Profetul P.P. Carp
- I.3. Interbelicul românesc
 - I.3.1. Specificul național
 - I.3.2. Specificul național vs cosmopolitism
 - I.3.3. Contra-modelul cioranian: *Schimbarea la față a României*.
Modelul spiritual gotic
- I.4. Søren Kierkegaard. Un model cultural interbelic
 - I.4.1. Ideea reduplicării. Opere. Concepte-cheie

II. De la un debut sfios, la *moda* Kierkegaard. Kierkegaard în presa română (1867-1948)

- II.1. Kierkegaard în timpul spațiului românesc. Debutul
- II.2. *Moda* Kierkegaard
 - II.2.1. Kierkegaard în revistele teologice
 - II.2.2. Kierkegaard în revistele românești de filozofie
 - II.2.3. Kierkegaard în presa literară română

III. Pedagogia negativă : Socrate-Kierkegaard-Nae Ionescu

- III.1. Publicistica lui Nae Ionescu
- III.2. Teologia lui Nae Ionescu. Relația cu protestantismul
- III.3. Metafizica lui Nae Ionescu
- III.4. Søren Kierkegaard-Nae Ionescu: simetrii conceptuale
 - III.4.1. Socratismul. Maestru-discipol
 - III.4.2. Sihastru-Individ
 - III.4.3. Creștinătatea și melancolie

III.4.4. Aspectele angoasei. Spectrul lui Pelagius

III.4.5. Dezechilibru-disperare

III.4.6. Ghimpele *scandalului*

IV. Mircea Eliade și noul romantism

IV. 1. Eseistica interbelică a lui Mircea Eliade

IV.2. Spectrul lui Kierkegaard în *Jurnalul portughez* și *Memorii*

IV.2.1. Cultura românească și cultura portugheză. Intersecții

IV.3. *Simfonia ereticilor*. Romanele *noului romantism*

IV.3.1. Metafizica modernismului

IV.3.2. David Dragu. Omul substanțial

IV.3.3. Motivele lui Pavel Anicet

IV.3.4. Petru Anicet. Individul în fața creației

IV.3.5. Geografii thanatice

IV.3.6. *Ființa pentru-altceva*. Personajul feminin la Kierkegaard, Mircea Eliade și Garabet Ibrăileanu

IV.3.6.1. Interesantul. *Adela* în *Jurnalul seducătorului*

V. Jurnalul lui Jeni Acterian - ipostaza esteticului kierkegaardian

V.1. Dialectica intimismului

V.2. Jurnalul *estetic* al lui Jeni Acterian

V.2.1. Confesiunea lui „A”

Concluzii

Bibliografie

Cuvinte-cheie: *modele culturale, conservatorism, monarhie, aristocra ie spiritual , elitism, cultul eroului, americanism, indianism, gotic, genera ia '27, experien , comunicare existen ial , subiectivitate, autenticitate, Individul, geniul, omul nou, Unicul, excep ia, eroism, ascetism, mizantropie, pseudonimie, stagnare, ridicolul, devenire, creativitate, voca ie, teama de ratare, socratism, c derea, praguri existen iale, moartea sacrificial , moartea individual , moartea colectiv , romane-eseu, romane ale noului romantism, antiteza estetic / etic, fapte de iubire, femeia ca fiin -pentru-altceva, interesantul, anxietatea, romanul psihologic i analiza îndoielii, exteriorul ostil / sinele exilat, metoda ideografic , seduc torul, Evreul r t citor, omul substan ial, ghimpele în carne, demonicul, angoasa de bine, metafora jurnalului, filosofia-confesiune, stilul fragmentar.*

Op iunea pentru Søren Kierkegaard este motivat de acoperirea unei tematici mai pu in analizate n spa iul cultural românesc, prin cercetarea reflexelor gândirii sale asupra literaturii române interbelice. Nu este un studiu exhaustiv, ci abia delimiteaz anumite tipare ale gândirii, o anumit întui ie asupra vie ii, pân la influen e directe, m rturisite. Dincolo de c r ile care l-au f cut p rintele existen ialismului, precum *Postscriptum ne tiintific la F râme Filosofice*, *Stadii pe drumul vie ii*, *Conceptul de angoas* , *Boala de moarte sau Repeti ia*, un alt motiv pentru care l-am ales pe Søren Kierkegaard drept subiect al cercet rii este perspectiv spiritual , religioas asupra conflictelor interne umane pe care psihanaliza prin Sigmund Freud i filosofia de sistem prin analitica angoasei realizat de Heidegger, le va confirma peste câteva decenii.

Interesul tiintific al lucr rii const în prezentarea unui gânditor rebel, pe cât de subiectiv, pe atât de profund cu c r i bazate pe propriile experien e de via , i modul scriitorilor români de a reflecta scrierile kierkegaardiene. Din acest motiv, ne-am oprit la Nae Ionescu, Mircea Eliade i Jeni Acterian, întrucât cei doi filosofi au în comun tiparul maieutic al gândirii i al personalit ii, dorind s scoat la suprafa ideea de divin sau s marcheze gândirea uman . In cazul lui Mircea Eliade am analizat experien ele, spiritualitatea, antiteza estetic / etic i conceptul de *Individ* în eseistica i memorialistica interbelic i în seria *Intoarcerea din Rai*, prelungind cu categoria *interesantului* i a femeii ca *fiin -pentru-altceva* analizat atât în romanele eliade ti cât i în *Adela* lui Garabet Ibr ileanu; la Jeni Acterian am eviden iat apartenen a la stadiului estetic kierkegaardian prin jurnal ca ipostaz a demonicului, a închiderii în sine, prin angoas , disperare i prin statutul social de *excep ie*.

Al doilea obiectiv este demonstrarea unui paralelism cultural ntre Danemarca i limba danez a nceputului de secol XIX „nu pot p r si Copenhaga f r a p r si Danemarca i limba

danez ” considera Kierkegaard și starea României după Unirea din 1918 când Eliade, Cioran, Comarnescu resimteau complexul culturii mici. O altă paralelă culturală, cea dintre Portugalia și România abordată de Mircea Eliade în *România, latinii Orientului*, pune problema creației universale în ambele culturi, în timp ce *Salazar și revoluția din Portugalia* conține pe de o parte interesul declarat în *Jurnalul Portughez* de a contribui intelectual la războiul dus de țara lui, un al doilea aspect subliminal fiind interesul pentru Statul Nou al lui Salazar, admirativ și descifrarea mecanismelor acestei schimbări de paradigmă, întrucât dorea și pentru România revoluția spirituală realizată de dictatorul portughez.

Studiile românești consacrate scriitorului danez sunt reduse cantitativ, putând include monografia lui Grigore Popa *Existența adevărată la Søren Kierkegaard* din 1940, o lucrare mai vastă despre existențialismul european a lui Ștefan Bolea, teza de doctorat din 1996 a Mădălinei Diaconu care abordează filosoful danez din perspectiva nihilismului secolului al XIX-lea și a legăturilor lui cu filosofia germană, cartea lui Ioan Hotic, *Iubire, pseudonimie și paradox la Søren Kierkegaard* din 2012 care tratează cele trei aspecte ale iubirii: iubirea estetică dominată de eros, iubirea etică din perspectivă fondată pe afecțiune și responsabilitate și iubirea religioasă sau agape, iubirea pentru toată umanitatea realizată de sfinți sau sihăstrie. De asemenea, Hotic insistă asupra paradoxului iubirii la Kierkegaard, între iubire și cunoaștere, omul trebuind să aleagă *sau / sau*, una din cele două căi. Alte studii despre Kierkegaard apar în lui Dragoș Huuleac, Cătălinei Dobrescu cu o teză despre hermeneutica repetiției și lui Ionuț-Alexandru Bârliba despre stadiile existenței.

Traducerile în limba română nu apar în număr. Se va observa citarea lui Kierkegaard atât în română, cât și în engleză. Motivul pentru care am decis ca unele pasaje ca cel despre ghimpele în carne să fie redate direct din traducerea din daneză a lui Alastair Hannay, constă în prezentarea veridică a stărilor lui. În engleză, Kierkegaard are o gravitate aparte, e el. Tradus în română își pierde din profunzime. Aici putem intra în domeniul hermeneuticii traducerii. Faptul că, spre exemplu, limba engleză are un câmp semantic al angoasei plin de termeni extremi ca *sickness, wretchedness, affliction, torments, mental sufferings, sorrow, grief, anguish, anxiety, dread, nothingness, fear*, iar cel al limbii române se axează pe *îngrijorare, team, spaimă*, termeni cu o încărcătură psihologică mai redusă până s-a adoptat *anxietate* sau *angoasă*, constituie unul din argumentele pentru care am optat în unele pasaje transcrierea din *Papers and Journals*. Un alt argument ar fi dorința de a fi mai autentic și mai veridic.

Prin intermediul comparatismului cultural și al istoriei ideilor, **în primul capitol** al studiului - *Modele culturale în spațiul românesc între 1866 – 1948* - am considerat necesară o expunere dialectică a modelelor culturale franceze și germane întrucât sunt momente de răscruce, de schimbare a paradigmei sociale și culturale; mitul francez luat ca model de inspirație viza centralizarea statului, influența asupra limbii, a literaturii, cultura de salon, omul în lume care nu e niciodată cel adevărat, care se opune, odată cu instalarea monarhiei, contra-mitul german pe care l-am analizat pornind de la articolul *Wotan* al lui C. G. Jung, reprezentat de îndoială, mizeria reflecției interioare, irațional, autoscopie, iar la nivel socio-politic prin statul etnocratic, elitism, aristocrație, conservatorism. Modelul german a fost opoziția unei minorități, dar a unei minorități influente: regele, Junimea, germanofilia. Ceea ce au în comun Maiorescu, P. P. Carp și Kierkegaard este conservatorismul politic, preferința pentru monarhie, regele fiind un reprezentant al elitismului individual și al aristocrației, respingerea ideii de mulțime și a presei ca mijloc de amuzament, precum și dorința de a ridica nivelul educației, al conștiinței contemporanilor prin intermediul maieuticii socratice a cărilor la Kierkegaard și prin *Prelecțiunile populare* ale Junimii, sprijinirea cu burse a tinerilor Eminescu, Negruzzi sau Slavici. În plus, perspectiva lui Kierkegaard asupra modernizării, teama de introducerea căii ferate, centralizarea Europei, unirea țărilor sub forma unui nou turn Babel pentru a provoca angostarea Divinității, disprețul pentru presă, pentru mulțime, pentru democrație, cultul individului fac din el un conservator în gândire asemănător lui Eminescu, P. P. Carp sau altor romantici.

Între cele două războaie, Europa era dominată de o adevărată modă Kierkegaard, fiind cel mai citit și mai predat filosof în universitățile vestice. În România unită, între lupta tradiționalismului cu modernismul, *generația '27* propune nici ruperea totală de trecut, dar nici mimetismul literaturilor europene. Astfel, prin *cosmopolitism* am subliniat americanismul lui Comarnescu, indianismul lui Eliade, goticul lui Cioran care delimitează o a treia cale, de mijloc, în războiul dintre tradiționalismul lui Crainic, Blaga și modernismul lui Lovinescu. Din discuția despre tradiționalism și modernism referitoare la specificul național am ieșit prin modelul spiritual gotic propus de Cioran, tot o variantă a modelului german prin verticalitate, spirit luptător, pasiune. De altfel, germanismul văzută ca un cult al individului, al eroului, elitism, aristocrație, spirit tragic constituie firul roșu al lucrării.

Am situat modelul cultural kierkegaardian în prelungirea celui germanic deoarece până la 1930 când apar primele traduceri în franceză, Kierkegaard intră în spațiul nostru pe filieră germană, ardelenii cunoscându-l pe filosoful danez prin intermediul relațiilor cu Viena, Berlin sau Jena și din traducerile germane începute după 1860.

In **capitolul II, De la un debut sfios, la moda Kierkegaard. Kierkegaard în presa român (1866-1948)**, am continuat stabilirea influenței lui Kierkegaard în cultura română prin analiza periodicelor, începând cu primele apariții în spațiul românesc din „Românul” și „Foaia populară” a secolului XIX, materialul fiind structurat tematic în reviste teologice („Biserica Orthodoxă Română”, „Foaia diecezană” din Caransebeș, „Biserica și coala” de la Arad, „Revista teologică” din Sibiu), reviste de filosofie („Gândirea”, „Saeculum”, „Revista de filozofie”, „Istoria filosofiei moderne”) și reviste de literatură („Viața Românească”, „Cosânzeana” din Cluj, „Luceafărul” din Sibiu, „Pagini literare” din Turda, „Vremea”, „Universul literar” și „Revista Fundațiilor Regale” din București) între 1866 și 1948.

În acest context de testare în cultura română a tot ce era nou și interesant, Kierkegaard a fost o influență importantă care îi face debutul în Ardeal prin intermediul bisericii și al publicațiilor eclesiastice și filosofice „Biserica și coala”, „Foaia diecezană”, „Gândirea”, „Saeculum”. Dacă în Ardeal predomină etica, în Muntenia, la București se îmbină receptarea lui în reviste de filozofie, cu cele din revistele de literatură, „Revista Fundațiilor Regale” și zărele de interes național ca „Vremea”. În cultura noastră, Kierkegaard este menționat mai întâi ca teolog, pe urmă a se lărgi te scrierile sale aplicându-se filosofiei, eticii, politicii și literaturii, Nicolae Balcescu studiindu-l în relație cu Hegel, Heidegger, teologia barthiană, Grigore Popa analizându-l în descendența pascaliană iar Mircea Eliade comparându-l cu gânditorii spanioli paradoxali, ca Unamuno. De reținut este multitudinea de articole în care Kierkegaard este prezent, de la simpla notare a apariției unei cărți despre el cum sunt cele ale lui Höfding și Brandes, la citarea din opera kierkegaardiană, la comparații cu Hegel, Heidegger, teologia dialectică și trirism.

Receptarea lui a fost anevoioasă în primul rând din cauza lipsei traducerilor din daneză, o limbă cu circulație redusă. Spre 1870 a început să fie tradus în germană și de aici a urmat descoperirea lui în Europa. Traducerile în română vor trebui să aștepte căderea comunismului. Din cauza influenței predominante a culturii franceze în spațiul românesc, e normal ca filosoful danez să fi rămas o enigmă pentru necunoscătorii de germană, așa cum au fost Ion Mihailescu autorul celor două articole din „Biserica Orthodoxă Română” în 1904, 1910, Nichifor Crainic, Nicolae Balcescu sau Cioran. După 1930, datorită traducerilor în franceză, a devenit cunoscut majorității elitei interbelice: Mircea Eliade, Grigore Popa. Printre cei mai importanți interpreți ai lui Kierkegaard în interbelic (și care au rămas și astăzi, în drum spre spunem) sunt Grigore Popa și Nicolae Balcescu, primul, elev al lui D.D. Roșca, doctor în filozofie la Paris cu teza *Existența adevărată la Soeren Kierkegaard*, având o primire favorabilă în presa ardeleană a vremii. Nicolae Balcescu a studiat filosofia în Germania, la Jena,

cu o bursă la Mitropolitul Nicolae al Ardealului; printre studiile sale despre protestantism, teologia dialectică, hegelianism, putem aminti și broșura despre Kierkegaard apărută în „Revista de filozofie contemporană” din 1938. În studiile sale, Nicolae Balcan nu traduce citatele din german, adresându-se astfel unui public cunoscător de filozofie, teologie și de limba germană. Cel mai ușor de intuit limbă în care este citit Kierkegaard este după felul în care este scris prenumele, Soeren în franceză, așa întâlnindu-l la Grigore Popa, Mircea Eliade și Sören în germană evident în articolele lui Balcan, Crainic, Blaga. În afara traducerilor, un impediment în receptarea lui este notat în 1898 de Nora în „Foaia populară”, care constă în specificul național; concluzionând, putem spune că motivele care au îngreunat receptarea mai rapidă a lui Kierkegaard în cultura română sunt de limbă și specific, diferența de cultură și mentalitate îngreunând receptarea spirituală a românilor în cultura nordică.

Capitolul III, *Pedagogia negativă*, abordează tipul filosofului care a refuzat să sistematizeze cunoștințele, care a pus accentul pe trăire, pe experiență, care a moștenit adevărul, credința, cunoștințele din oameni. Prin conservatorismul politic, închiderea față de formele culturale venite din Occident, opțiunea pentru evoluționismul organic și filogermanism, Nae Ionescu se situează în prelungirea junimismului maiorescian și a conservatorismului kierkegaardian. Dincolo de filiația identificată de Mircea Eliade între cei doi gânditori prin îndoială, pierderea credinței în filosofie ca o cale de redobândire a credinței, macerarea interioară, căutările spirituale productive pentru culturile lor, Søren Kierkegaard și Nae Ionescu au și alte puncte în comun. Conflictul dintre Kierkegaard și Arhiepiscopul Mynster seamănă izbitor cu cel dintre Nae Ionescu și patriarhul Miron Cristea care-l acuza că vrea să piardă sufletele tinerilor. Relațiile privilegiate cu monarhii Carol II și Christian VIII se încadrează în *teoria individualismului*, în cultul individului și respingerea democrației. Referitor la socratismul lui Nae Ionescu și la relația *învățător-discipol* (omul nou) am dezvoltat o paralelă cu modul în care învățătorul și discipolul sunt prezentați în cursurile lui Nae Ionescu și de Kierkegaard în *Fără rămă Filosofice*. Coborârea lui Iisus pe pământ, relația lui Socrate cu învățăceii sunt relații de egalitate izvorâte din iubire, în care învățătorul se coboară pe sine pentru mijloci învățături și pentru a recrea discipolul. Dorința de a elibera, de a mântui ucenicul, de a-l ajuta să fie el însuși vine doar din iubire, fiind o dragoste sacrificială. *Sihistrul* lui Nae Ionescu are puncte în comun cu *Individul* lui Kierkegaard întrucât vizează omul luat ca spirit, cu toată ființa lui, în fața lui Dumnezeu. De asemenea, întâlnim ideea respingerii mulțimii pe care o vedem și în *Jurnalul* lui Kierkegaard. Nu există deosebire între cursanții profesorului român care interpretau melancolia drept profunzime sufletească, spiritul lumesc al patriarhului Miron Cristea și *creștin tate* taxat de Kierkegaard cu preoții și

contemporanii lipsi de orice aspirație înaltă. Chiar dacă nu menționează propriu-zis termenul de *angoasă*, am identificat în cursurile lui Nae Ionescu perspectiva lui Pelagius asupra genezei și a caderii în păcat, divinitatea fiind complice. Kierkegaard evită în *Conceptul de anxietate* acuzațiile de pelagianism, angoasa venind din structura duală a omului, Dumnezeu neputând fi vinovat de îngrijorarea umană. *Dezechilibrul*, durerea asociată morții interioare, din perspectiva noastră este corespondentul în *disperarea* kierkegaardiană, în boala de moarte. Modalitatea de depășire a durerii diferă în funcție de poziția omului în univers, Nae Ionescu diferențiind metafizica teocentrică de până la Renaștere, de cea antropocentrică postrenascentistă. Metafizica antropocentrică situează omul în centrul universului, universul nefiind decât un instrument supus omului spre a-i da maximum de echilibru. Metafizica teocentrică urmărește înfrângerea egoului și dezvoltarea conștiinței, omul este o parte a unui Tot cu care trebuie să rezoneze, în timp ce metafizica antropocentrică urmărește încetarea suferinței. Paralela dintre dezechilibrul dezvoltat de Nae Ionescu și disperarea kierkegaardiană se referă la apariția rupturii, în schimb modalitatea de vindecare este diferită, perspectiva teologică protestantă a lui Kierkegaard văzând disperarea drept un lucru necesar întru perfecționare, singura posibilitate de ieșire fiind prin faptă, prin credință, în timp ce Nae Ionescu sub influența religiei ortodoxe, are o perspectivă pasivă asupra dezechilibrului, de acceptare, de dat al sorții. Dogma fundamentală a cretinismului *întruparea*, reprezintă un *scandal* abordat de ambii gânditori. Pentru Nae Ionescu contradicția, *piatra de scandal* a religiei o constituie imposibilitatea de a înțelege rațional trinitatea, divinitatea supremă ca trei entități, Dumnezeu-Fiul cu rol de mediator între Dumnezeu - Tatăl și Dumnezeu - Sfântul Duh. Pentru Kierkegaard, *scandalul* în cretinism se referă la renunțarea la intelect și la saltul în absurd prin credință, la accentul pus pe sentiment și emoție, pe trăirea și înțelegerea individuală a tezelor creștine. Mai precis, scandalul înseamnă refuzul acceptării raționale a faptului că Hristos este Dumnezeu întrupat, mai ales din cauza condiției sociale precare: a faptului că un individ s-rman spune că este Dumnezeu stârnind posibilitatea de a te poticni și scandaliza, pentru că nu poți înțelege rațional; trebuie să crezi, pentru că în religie se operează cu alte instrumente.

Capitolul IV, Mircea Eliade și noul romantism urmărește ideile directoare din eseistică ce stau la fundamentul întregii creații de mai târziu, îndeosebi a romanelor existențialiste. Influența unui filosof arată aceeași intuiție a vieții, același mod de a vedea lumea, de aceea, cât e influență directă a lui Kierkegaard, cât e paralelism provenit dintr-o metafizică comună, din același mod de a simți și de a se raporta la lume, vom urmări în capitolul ce analizează eseistica din *Itinerariu spiritual* (1927), *Solilocvii* (1932),

Oceanografie (1935) și *Fragmentarium* (1939). *Generația '27* a constituit un restart, o altă speranță pentru definirea culturii române. Un demers deductiv și comparativ al *Itinerariului spiritual* unde prin descrierea generației, Eliade vede elementele care pot duce la revigorarea culturii române. În primul rând, delimitarea de generația războiului, deoarece scopurile sunt diferite. Dacă prin ei au fost urmate România Mare îndeplinind un obiectiv național și politic, generațiile lor se vede liber de responsabilități social-politice, liber pentru experiențe spirituale. Din acest motiv, împlinirea individuală prin sinteza tuturor funcțiilor umane, experiențele spirituale de orice tip (ortodoxe, budiste, protestante), mirarea, spiritul filosofic, autenticitatea sunt dominantele acestei generații. Ne aflăm în plină eră a iraționalismului în Europa dominată de o nouă metafizică, de un alt raport al omului cu Dumnezeu, de vitalismul nietzscheean, de individualismul kierkegaardian, de existențialismul lui Heidegger. Contextul european al apariției *Itinerariului spiritual* este unul al vitalității, al spiritualității și al autenticității, de aceea, influențele din Kierkegaard și paralelele identificate cu filosoful danez în întreaga eseistică interbelică eliadescă reflectă pluralitatea de direcții a acelei epoci. Abia în anii '30, Kierkegaard devine de nelipsit din cultura europeană prin traduceri franceze și engleze, Eliade semnaland o adevărată vogă a lui Kierkegaard. La noi a prins îndeosebi binomul trăire-experiență, datorită lecțiilor lui Nae Ionescu preluat de Eliade, alături de rodire, devenire, creativitate, scopul în viață și teama de ratare, Individul, omul nou și responsabilitatea acestuia pentru propriile fapte, eroismul, asceza, mizantropia și tehnica disprețului dreptății ale mântuirii, diletantismul și stadiul estetic, pseudonimia și agonia, oprirea în loc, stagnarea, neînfrângerea asemănătoare bolii de moarte, ridicolul, compromiterea sau zdruncinarea sistemului prin infuzie de autenticitate și subiectivitate, sunt influențe din gândirea lui Kierkegaard pe care le-am identificat în eseistica interbelică a lui Mircea Eliade.

Analizând memorialistica interbelică a lui Mircea Eliade, *Memorii* și *Jurnalul portughez*, am urmărit influențele mediate din Kierkegaard cât și pe cele indirecte, care răzbat prin magma textuală. Astfel, pragurile existențiale, interioritatea ca parte din om, stadiile dezvoltării omului în tradiția iudaică și stadiile devenirii kierkegaardiene, deosebirea dintre *Vechiul* și *Noul Testament* în privința răsplătirii faptelor pe pământ, Individul, geniul, funcția de mistagog a scriitorului, iubirile jertfite Rădăcini și Regine, sunt influențe directe, uneori mimetice „După exemplul lui Kierkegaard”. Divergențele dintre cei doi constau în atitudini existențiale diferite: melancolie vs disperare, în recunoașterea incapacității de a face operă din căderile personale. Editorul monografiei lui Ioan Petru Culianu consideră că filosoful danez nu a avut o influență predominantă în gândirea istoricului român al religiilor, că în afară de unele aspirații rebele din tinerețe, de aspirația

c tre fragmentar, nimic din Kierkegaard nu se vede în Mircea Eliade. El consideră spiritualitatea eliadescă strict ortodoxă, în afara oricărui influență existențialiste, însă să-l reducă pe Mircea Eliade la ortodoxie este exagerat. În schimb, de asemenea, că în *Itinerariu spiritual* recomandă pluralitatea experiențelor pentru a deveni om complet, om substanțial este o dovadă a necunoașterii profunde a lui Kierkegaard și o tragere din condei pentru a-l apropria strict dreptei, ceea ce contravine adevărului istoric dar și intenției autorului cărții, Ioan Petru Culianu, care încerca să-l facă pe mentorul său *Unicul*, o excepție, neimplicat nici în stânga politică, nici în dreapta.

Romanele *Intoarcerea din Rai* (*Intoarcerea din Rai, Huliganii, Via a nouă*) au fost interpretate ca romane cu teză, romane legionare, romane comportiste în spirit american, romane existențialiste dominate de idei, romane generaționiste, romane cerebrale sau romane ale experienței, noi propunând situarea scrisului românesc al lui Mircea Eliade din anii '30 în categoria romanelor de idei, a *romanelor-eseu* ca forme ale *noului romantism* ca fond ideatic. *Noul romantism* este o expresie care aparține lui Mircea Eliade unde construiește anumite analogii între romantism și epoca modernă. Considerăm că seria *Intoarcerea din Rai* ilustrează intenția de a crea romane ale *noului romantism*, ale generației noi prin căutarea ideii, a scopului în viață, a opiumului, prin mesianismul și puritatea spirituală a legionarilor, prin exaltarea forțelor interioare, accentul pus pe prezentarea problemelor individului prin Pavel și David, problema morții prezentă obsedant prin moartea individuală înfăptuită de Pavel sau teoretizată de Cezar Tomescu și moartea colectivă din *Huliganii*. *Intoarcerea din Rai* împrumută foarte mult din stilul interogativ al lui Kierkegaard din *Boala de moarte*. Reflecție a bolii de moarte, a disperării, romanul *Intoarcerea din Rai* ilustrează principalele forme de disperare, disperarea-slabiciune sau a femeii, când individul nu vrea să fie el însuși și disperarea-sfidare sau disperarea masculină, când sinele vrea cu disperare să fie el însuși.

Femeia ca *ființă-pentru-altceva*, definită prin dăruire și spirit de sacrificiu, faptul că nu are acces la spirit decât prin intermediul bărbatului este un concept dezvoltat de Kierkegaard în *Jurnalul seducătorului* și în *Boala de moarte*. Nedeterminarea femeii este un subiect tratat de Kierkegaard, de Mircea Eliade dar și de Garabet Ibrăileanu; femeia e demonică prin devotament, e acaparatoare, sufocantă, putând răta bărbatul. Indragostirea este un atentat la ființă, omul având și alte datorii în afară de iubire. Prelungirea cu romanul *Adela* de Garabet Ibrăileanu a fost naturală, analiza romanului-jurnal al criticului român dezvoltând multe similitudini cu *Jurnalul seducătorului*. Apărute la distanță de un secol, 1843-1933, *Jurnalul seducătorului* și *Adela*, dincolo de povestea de dragoste autobiografică tăcută, ilustrează

categoria estetică a *interesantului* și psihologia angoasei, respectiv romanul de analiză și analiza psihologică a îndoielii.

Ca sprijin în teoria literară și-am avut pe Georg Lukacs și Toma Pavel, primul foarte influențat de Kierkegaard prin *singularitatea individului*, dialectica kierkegaardiană dintre *exterioritatea ostilă și interioritatea exilată*, prin accentul pus pe idee în cadrul artei, în preluarea stadiilor kierkegaardiene ale existenței și personajele-idee reprezentate de liric, epic și dramatic prin Don Juan, Faust, Ahasverus, fiecare reprezentând un mod de a vedea lumea. Antiteza kierkegaardiană eu / lume aplicată de Lukacs a fost dusă mai departe de Toma Pavel prin renunțarea la societate, prin ruperea legăturilor, romanul reprezentând cazul omului detașat, rupt de semenii, esențial fiind redescoperirea *metodei ideografice*, slujirea ideii de către romanele moderne.

Capitolul V, Jurnalul lui Jeni Acterian - ipostaza esteticului kierkegaardian, propune o perspectivă existențialistă, estetic-kierkegaardiană, menită să scoată din perimetrul închis(tat) al diaristicii feminine *vaporoase*. Un prim aspect al sferei estetice este *demonicul* denotând închidere în sine, mușenie, tănuire, de aceea am interpretat jurnalul ca ipostaza demonicului kierkegaardian, argumentând și prin forma de monolog a jurnalului care exclude participarea celuilalt, închidere spirituală care vine în prelungirea viziunii lui Mircea Eliade a intimismului ca lucru ce semnifică ascunsul, pe tera, respingerea turmei. Un al doilea aspect al esteticului este *excepția* sau ratarea la nivel social, comun amândurora. Kierkegaard s-a considerat o *excepție* din cauza ghimpelui în carne, neputând realiza generalul, împlinirea în lume prin căsătorie și obținerea unei parohii, stare care străbate și din *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* prin luciditate, criticism și refuzul de a face compromisuri.

De la Emil Codrescu al lui Garabet Ibrăileanu, la *Jurnalul Portughez* eliadesc ce preia fraze întregi din cel kierkegaardian și *Oceanografia* care-i copie stilul, de la preferința de a vorbi cu alienații decât cu neeleptii pentru aflarea adevărului și poza de clown pe care le găsim și la Cioran, până la *Conștiința nefericită* a lui Benjamin Fundoianu, Søren Kierkegaard este o lectură definitorie, chiar dacă underground, mai puțin notorie a culturii române. Influența lui asupra generației *Criterion* a fost covârșitoare, cu toate că s-a încetănit ca autocunoașterea, sondarea interioară să fie pusă pe seama lui Proust, luciditatea pe seama lui Gide, vorbindu-se de generația gidiană. Influența kierkegaardiană se face simțită în cultura noastră abia după Primul Război Mondial, printr-un trunchi de filiere franceză și germană, ideile lui reflectându-se în poezia lui Emil Botta, în *Existența tragică* a lui D. D. Roșca, în dialectica lui Zevedei Barbu, în jurnalele generației '27: Octav Șuluțiu, Jeni Acterian, în eseistica lui Mircea Eliade sau în pierderea credinței și filosofia ca o cale de redobândire a credinței la Nae

Ionescu. „Trebuie să-mi găsească adevărul meu, ideea pentru care sunt dispus să mor” (trad. n) era scopul tânărului Kierkegaard. În spirit nordic, generația ‘27 adoptă două atitudini fundamentale în fața realității, fie contemplația (Cioran, Jeni Acterian), fie aciunea, fapta, lumina, responsabilitatea, negarea haosului, a neantului comod. *Oceanografie, Solilocvii* și romanele din ciclul *Intoarcerea din Rai* ilustrează această ultimă cale kierkegaardiană pentru care a optat Mircea Eliade. Analiza romanelor din seria *Intoarcerea din Rai* nu este o căutare forțată a lui Søren Kierkegaard ci, identifică o întuielie comună asupra vieții prin *ipostaza seducătorului* identificat în Al Plea, prin *imaginea evreului rătăcitor* reflectat în Pavel Anicet, a *omului substanțial*, autentic al stadiului etic al existenței reprezentat de David Dragu. Primul roman al seriei este o ilustrare a disperării, a celor două fațete ale bolii de moarte kierkegaardiene, disperarea masculină când individul își impune voința și disperarea feminină, pasivă, care acceptă totul.

„Când i-am citit pe Kierkegaard și Schopenhauer, am avut senzația că sunt Dumnezeu. Aveam ceva de monstru în mine” spune Cioran, motivându-și interesul lui dintotdeauna pentru *filosofia-confesiune* și cazurile în sensul clinic al expresiei, tot cei care merg spre catastrofă ca Nietzsche, Kierkegaard, Otto Weininger, Dostoievski. Reflecția interioară, contemplația produc disperare, sfârtecăre, fragmentare interioară vizibilă și în stil. Pe urmele scriitorului danez și a lui Nietzsche, fragmentarismul lui Cioran reflectă propria viață, propriul temperament, constituie expresia unei constelații psihice incapabile de lungi volute explicative, dar și jeturi spirituale aruncate pe hârtie din nevoia interioară de a epuiza, de a exorciza o stare apăsătoare de conștiință. Cred că pasiunea pentru filosofia-confesiune a lui Søren Kierkegaard motivează *stilul fragmentar* al lui Cioran. Cioran este disperatul, nihilistul gândirii românești, nici filosof, nici teolog, nici negativist pur, cred că structural, psihologic, că educația și ambientul familial este cel mai apropiat scriitor român de Søren Kierkegaard, cel care l-a înțeles așa cum își dorea danezul: prin empatie, prin situarea omului în locul celuilalt.

Prezentul studiu și-a propus să atragă atenția asupra unui gânditor personal, subiectiv, care a refuzat orice încadrare în sistem, Individul care a căutat obsesiv ideea, scopul existenței. Am început cu perioada junimistă pentru a reliefa influența modelului german în cultura noastră, am continuat cu interbelicul, însuși viitoarele cercetări pot merge fie spre perioada marilor clasici, fie spre literatura postbelică și influența lui Kierkegaard asupra lui Nicolae Steinhardt, Ioan Petru Culianu sau a postmoderniștilor.

ABSTRACT

Key words: *Cultural models, political conservatism, monarchy, elitism, spiritual aristocracy, the cult of the hero, Americanism, Indianism, Gothic, generation of '27, experience, existential communication, subjectivity, authenticity, the single Individual, the genius, the new man, the One, the exception, heroism, asceticism, misanthropy, pseudonymity, the stagnation, death-like dysfunction, the ridicule, becoming, creativity, life's purpose, the fear of failure, socratism, the fall, existential thresholds, the sacrificial death, essay novels, new romanticism novels, individual death, collective death, antithesis aesthetic / ethical, works of love, woman as a being-for-something-else, the interesting, the psychology of anxiety, the psychological novel and the analysis of doubt, the hostile exterior / the exiled interiority, ideographic method, the seducer, the image of the Wandering Jew, the authentic man of the ethical stage, thorn in the flesh, demonic, angst, metaphor of the diary, philosophy-confession, fragmentary style*

The option for Søren Kierkegaard is motivated by the need to approach a less analyzed topic in the Romanian cultural space, by researching the influence of his thinking on Romanian inter-war literature. It is not an exhaustive study, but identifies certain patterns of thought, a certain intuition on life and a direct influence of Kierkegaard. Beyond the books that made him the ur-father of existentialism, such as *Concluding Unscientific Postscript to Philosophical Fragments, Stages on Life's way, Fear and trembling, The Concept of Angst, The Sickness unto Death, The Repetition*, another reason we choose Søren Kierkegaard as subject is the spiritual, religious perspective on human conflicts, that psychoanalysis through Sigmund Freud and the system philosophy through Heidegger's anxiety will confirm them over several decades.

The scientific interest is to present a rebellious, subjective and profound thinker, with books based on his own life experiences and the way Romanian writers reflect the kierkegaardian concepts and writings. That is why we chose Nae Ionescu, Mircea Eliade and Jeni Ackerian, because the two philosophers have in common the maieutical pattern of thought and personality, wanting to bring out the idea of the divine, or to mark the human thinking. In Mircea Eliade's case we analyzed the experiences, the spirituality, *the aesthetic / ethical antithesis* and the concept of *the single Individual* in interwar essay and memoirs and in the series *Return from Heaven*, prolonging with the category of the *interesting* and the *woman as a being for something else*, analyzed in both Eliade's novels and in Garabet Ibrileanu's *Adela*; in Jeni Ackerian's diary we have highlighted her belonging to the *kierkegaardian aesthetic*

stage of life, and we have interpreted the diary as a hypostasis of *demonic* by self-enclosing, the refusal to open up to the other, and the social status of *exception*.

The second objective is to point out a cultural parallelism between Denmark and the Danish language of the early nineteenth century "I can not leave Copenhagen without leaving Denmark and the Danish language," said Kierkegaard and Romania's situation after the Union of 1918, when Eliade, Cioran, Comarnescu felt the complex of the small culture. Another cultural parallel, between Portugal and Romania, addressed by Mircea Eliade in *Romanians, the Latins of the East*, raises the issue of the universal creation in both cultures, while *Salazar and the Portuguese revolution* contain, on the one hand, the declared interest to contribute intellectually to the war led by his country, while a second subliminal aspect it's his interest in Salazar's Stado Nuovo, the admiration and the attempt to decipher the mechanisms of this spiritual revolution that he also wanted for Romania.

The Romanian studies dedicated to the Danish writer are quantitatively reduced, including Grigore Popa's monography *Existence and truth in Soeren Kierkegaard* from 1940, a wider work of tefan Bolea's *European existentialism*, M d lina Diaconu's Phd thesis from 1996 that addresses the Danish philosopher from the point of view of Nihilism of the nineteenth century and his ties to German philosophy, Ioan Hotico's book *Love, Pseudonymity and paradox in Søren Kierkegaard* from 2012 that approaches the three aspects of love: the erotic love as an aspect of aesthetic love, the ethical love of marriage based on affection and responsibility and religious or agapeistic love, the love for all humanity achieved by saints or ascetics. Hotico also insists on the paradox of love at Kierkegaard, love and knowledge, the man having to choose between the two.

But all of these studies approach Kierkegaard from a pure philosophical perspective, our thesis being the first to identify a link between literature and philosophy, between the thinking of the Danish philosopher and the interwar Romanian writers.

Through cultural comparison and the history of ideas, in **the first chapter** of the study - *Cultural Models in the Romanian Space between 1866 and 1948* - we considered a dialectical exposition of the French and German cultural models as they are moments of crossroads which changed the social and cultural paradigm ; The French myth taken as a model by the generation of 1848 meant the centralization of state, the influence on the language and the literature, the salon culture, the man in the world that is never the true one, opposed to the German model represented at the socio-political level by the ethnocentric state, elitism, aristocracy, conservatism, the German model being the option of a minority, but of an influential minority: the King Carol I, Junimea. What Maiorescu, P. P. Carp and

Kierkegaard have in common is political conservatism, the preference for the monarchy, the king being a representative of the individual elitism and aristocracy, the rejection of the crowd and of the press seen as a mean of entertainment, the desire to raise the level of conscience of contemporaries through the maieutics of books in Kierkegaard`s case and through the popular conferences of Junimea or by scholarship support of young Eminescu, Negruzzi or Slavici. In addition, Kierkegaard's perspective on modernization, the fear of introducing the railways, the centralization of Europe, the unification of the countries as a new tower of Babel to provoke God anxiety, the contempt for the press, for the crowd, for democracy, the cult of the individual make him a conservative in thinking like Eminescu, P.P. Carp or other romantics.

Between the two wars, Europe was dominated by a true Kierkegaard fashion, being the most read and taught philosopher in Western universities. In United Romania, between the struggles of traditionalists and modernists, the generation of `27 proposes neither a total break from the past nor the mimetism of European literature. Thus, through *cosmopolitism*, I pointed out Comarnescu's Americanism, Eliade's Indianism, Cioran's Gothic, which delimits a third way, in the war between Crainic's traditionalism and Lovinescu's modernism. From the discussion about traditionalism and modernism referring to the national specificity, I came out through the gothic spiritual model proposed by Cioran, an aspect of the German model symbolised by the ascendant spirit, the cult of the hero, passion. Moreover, Germanism seen as a cult of the individual, elitism, aristocracy is the red thread of the research. We placed the Kierkegaardian cultural model on the Germanic branch, because until 1930, when the first translations into French appear, Kierkegaard entered the Roumanian cultural space thanks to the Weimar influence, the Transylvanians scholars knowing the Danish philosopher through the relations with Vienna, Berlin or Jena and from the German translations which began after 1860.

In **the second chapter**, *From a shy debut to the Kierkegaard trend. Søren Kierkegaard in the Romanian press (1866-1948)*, we continued to establish the influence of Kierkegaard in Romanian culture by analyzing the journals, starting with his first appearances in the Romanian space in „Românulu” and „Foaia Popular ” of the 19th century, the material being thematically structured in theological magazines („Biserica Orthodox Român ”, „Foaia diecezan ” from Caransebe , „Biserica i coala” from Arad, „Revista teologic ” from Sibiu), philosophy magazines („Gândirea”, „Saeculum”, „Revista de filozofie”, „Istoria filosofiei moderne”) and literature magazines („Via a Romîneasc ” from Ia i, „Cosânzeana” from Cluj, „Luceaf rul” from Sibiu, „Pagini literare” from Turda, „Vremea”, „Universul literar” and „Revista Funda iilor Regale” from Bucharest) between 1866 and 1948.

In this context of testing in Romanian culture everything that was new and interesting, Kierkegaard was an important influence that made his debut in Transylvania through church and the ecclesiastical and philosophical publications such as „Biserica i coala”, „Foaia Diecezan ”, „Gândirea”, „Saeculum”. If in Transylvania the ethical and moral issues predominates, in Muntenia, in Bucharest, Kierkegaard`s presence is merged in philosophy magazines, in literature magazines such as „Revista Funda iilor Regale” and the newspapers of national interest like „Vremea”. In our culture, Kierkegaard is first mentioned as a theologian, after which his writings extend to philosophy, ethics, politics and literature, Nicolae Balc studying him in relation to Hegel, Heidegger and the Barthian theology, Grigore Popa analyzing it in Pascalian descendance, while Mircea Eliade was comparing it with paradoxical Spanish thinkers like Unamuno. It is important to note the various articles in which Kierkegaard is present, from the mere marking of the appearance of a book about him such as Höffding`s and Brandes`, to quoting the Kierkegaardian work.

His reception was troublesome primarily due to lack of translations from Danish, a language with restricted circulation. Towards 1870, Kierkegaard began to be translated into German and hence followed his discovery in Europe. Romanian translations will have to wait for the fall of communism. Because of the predominant influence of French culture in Romanian space, it is normal for the Danish philosopher to remain an enigma for the non-German speakers as Ion Mih Icescu - the author of the two articles in „Revista Ortodox Român ” from 1904, 1910 - Nichifor Crainic, Nicolae Balc or Cioran. After 1930, due to translations into French, he became known to the majority of Roumanian interwar elite: Mircea Eliade, Grigore Popa. Among the most important interpreters of Kierkegaard in the interwar period (and which remain today, we dare say) are Grigore Popa and Nicolae Balc ; the first was the student and later the assistant of D.D. Ro ca, Phd in Philosophy in Paris with *Existence and Truth in Soeren Kierkegaard*, with a favorable reception in the Transylvanian press of the time. Nicolae Balc studied philosophy in Germany at Jena with a scholarship from the Bishop Nicolae of Transylvania; among his studies of protestantism, dialectical theology, hegelianism, we can also mention the Kierkegaard booklet published in "Review of Contemporary Philosophy" from 1938. In his studies, Nicolae Balc does not translate the German quotations, thus addressing a well educated public in philosophy, theology and German. The easiest to guess the language in wich Kierkegaard is read is how his surname is written: Soeren in French, version used by Grigore Popa or Mircea Eliade and Sören in German, obvious in Nicolae Balc , Nichifor Crainic or Lucian Blaga`s articles. Apart the translations, an impediment to his reception was noted in 1898 by Nora in „Foaia Popular ”,

which is the *national specificity*; Concluding, we can say that the reasons that made difficult for Kierkegaard to get in Romanian culture are the language and the ethnical, the difference of culture and mentality making it hard for Romanians to follow the northern spirituality.

The third chapter, *The Negative Pedagogy*, addresses the type of philosopher who refused to systematize his knowledge, which emphasized the experience, the experience, the truth, the belief, the knowledge from man. Through political conservatism, the rejection of the Western cultural forms, the option of organic evolution and philo-germanism, Nae Ionescu lies in the prolongation of Maiorescu's junimism and Kierkegaard's conservatism. Beyond the filiation identified by Mircea Eliade between the two thinkers by doubt, the loss of faith and philosophy as a way of regaining faith, the inner torment, the productive spiritual pursuits for their cultures, Søren Kierkegaard and Nae Ionescu have other points in common. The conflict between Kierkegaard and Archbishop Mynster is strikingly similar to that of Nae Ionescu and the Patriarch Miron Cristea who accused him of wanting to lose the souls of his students. The privileged relations with the monarchs Carol II and Christian VIII are embedded in the theory of individualism, in the cult of the individual and the rejection of democracy. Regarding Nae Ionescu's *socratism* and the master-disciple relationship (the new man) we developed a parallel with how the teacher and the disciple are seen in the University lectures of Nae Ionescu and Kierkegaard's *Philosophical Fragments*. The descent of Jesus on earth, Socrates' relationship with the pupils are equality relations flowing out of love in which the teacher descends himself to facilitate the teaching and to recreate the disciple. The desire to release, to save the disciple, to help him to be himself comes only out of love, being a sacrificial love. Nae Ionescu's *hermit* shares points with Kierkegaard's *Individual* as he targets the man taken as pure spirit with all his being before God. We also meet the idea of rejecting the crowd that we see in Kierkegaard's *Journal*. There is no difference between the students of the Romanian teacher who interpreted melancholy as a sign of spiritual depth, the worldly spirit of patriarch Miron Cristea, and the Christianity charged by Kierkegaard with priests and contemporaries without any high aspiration. The *imbalance*, the pain associated with inner death, from our perspective finds its correspondent in the Kierkegaardian *despair*, in the *sickness unto death*. The way to overcome the pain differs according to the position of man in the universe, Nae Ionescu differentiating the theocentric metaphysics until the Renaissance, by the anthropocentric metaphysics which places man at the center of the universe, the universe being merely an instrument subjected to man to give it maximum balance. Theocentric metaphysics seeks to defeat the ego and to develop the awareness that man is part of an All which he must resonate with, while anthropocentric metaphysics seeks to cease suffering. The

parallel between the imbalance developed by Nae Ionescu and the Kierkegaardian despair refers to the occurrence of the rupture, instead the healing way is different, Kierkegaard's theological perspective seeing despair as a necessary evil for perfection, for faith, while Nae Ionescu under the influence of Orthodox religion, has a passive perspective on imbalance - acceptance, giving of fate. The fundamental dogma of the incarnation is a *scandal* approached by both thinkers. For Nae Ionescu the contradiction, the scandal of religion, is the impossibility of rationally understanding the trinity, the supreme divinity as three entities, the God-Son as a mediator between the God-the Holy Father and God-the Holy Spirit. For Kierkegaard, the scandal in Christianity refers to giving up the intellect and leaping in absurdity by faith, focusing on feeling and pathos, on the individual living and understanding of Christian theses. More specifically, the scandal is the refusal of rational acceptance of the fact that Christ is God incarnate, especially because of his precarious social condition: the fact that a poor individual says that God is the cause of stumbling and scandalizing, because you can not reasonably understand; You must believe, because in religion it is operated with other instruments.

The fourth chapter, *Mircea Eliade and the new romanticism*, addresses the ideas from his essays that are at the foundation of all the later creation, especially the existentialist novels. The influence of a philosopher shows the same intuition of life, the same way of seeing the world, therefore, how much Kierkegaard's influence is the result of a common metaphysics, of the same way of feeling and referring to the world, we will find out by analyzing *Spiritual Itinerary* (1927), *Soliloquies* (1932), *Oceanography* (1935) and *Fragmentarium* (1939). The generation of '27 was a restart, another hope for defining Romanian culture. A deductive and comparative approach of the *Spiritual Itinerary*, where Mircea Eliade describes the elements that can lead to the revival of our culture. First, the delimitation of the generation of war, because the purposes are different. If parents have united Romania in 1918, fulfilling a national and political objective, their generation is free from social and political responsibilities, free for spiritual experiences. For this reason individual fulfillment through the synthesis of all human functions through spiritual experiences of any type (Orthodox, Buddhist, Protestant), the wonder, the philosophical spirit, the authenticity are the dominions of this generation. We are in the era of *irrationalism* in Europe, dominated by a new metaphysics, another relationship of man with God, by the Nietzschean vitality, the Kierkegaardian individualism and Heidegger's existentialism. The European context of the emergence of *Spiritual Itinerary* is one of vitality, spirituality and authenticity, therefore, the influences of Kierkegaard and the parallels identified with the

Danish philosopher throughout Eliade's interwar essays reflect the plurality of directions of that era. It was only in the 1930's that Kierkegaard became the most influential philosopher of European culture thanks to French and English translations, Eliade depicting Kierkegaard's vogue. In Romanian culture caught roots various kierkegaardian concepts such as the *experience*, due to Nae Ionescu's lessons and Mircea Eliade's articles, together with *becoming*, *creativity*, *life's purpose* and the fear of failure, *the individual*, *the new man* and the responsibility for his own deeds, *heroism*, *asceticism*, *misanthropy* and the technique of contempt as paths of salvation, dilettantism and the *aesthetic* stage of life, *pseudonymity* and *agony*, the stagnation, death-like dysfunction, *the ridicule*, *the compromising* or shaking the system by infusion of authenticity and subjectivity are influences from Kierkegaard's thinking which we identified in Mircea Eliade's interwar essays.

Furthermore, we have found similarities between Mircea Eliade's interwar confessional writings, the *Memoirs* and the *Portuguese Journal* and Kierkegaard's *Papers and Journals*. Since *The Portuguese Journal* has been used by Moshe Idel, Florin ũrcanu or Mihai Iov nel, especially for portraying a fascist, anti-Semitic, antidemocratic Eliade, my study aims to go beyond the social and political perspectives insisting on Kierkegaard's influence during the Portuguese period. The parallel reading of the two confessional writings, *The Portuguese Journal* and *Papers and Journals* reveals a Narcissus that recognizes in the neurosis the most egotistical spiritual form, admiring itself in the mirror of its own depression, a hypochondriac and a real sick. For Kierkegaard, suffering is a distinctive sign because of the way he had been raised by his father, the hereditary melancholy, but for Eliade this state is a little sought-after. We do not deny the suffering caused by Nina's death and a certain remorse caused by the forced abortion, but this drowning in the ocean of tears in Portugal is also voluntary. Eliade writes his diary in order to leave a certain impression, it is not completely authentic, we can suspect him of omitting certain events given the fact that he was already a personality of Romanian culture during *The Portuguese Journal*, 1941-1945. Eliade and Kierkegaard meet in the certainty of *existential knots* or thresholds, in the belief of *sacrificial death*, both of which identify a sense of personal becoming in the disappearance of a loved one, in the interpretation of melancholy as a spiritual aristocracy that occurs in higher spheres, in the third heaven, the individual for whom any contact with the crowd requires a superhuman effort, in the impossibility of repetition that leads to anguish, to nihilism, in the regret that the Christian religion rejects man's happiness and terrestrial fulfillment as opposed to Judaism, self-contempt, self-disgust or "this melancholic self-hatred." Mircea Eliade is the first who identified an analogy between the Danish thinker and Nae Ionescu more precisely in losing

faith, the agonising road of regaining faith and the philosophy as a substitute for faith. The divergences between the two consists of different existential attitudes: melancholy vs. despair, in the recognition of the inability to use his personal falls for writing, I would say that due to a structural difference, or to quote from Eliade himself, from a distinction of existential style. Beyond the preferred quote "the idea for which to live and die for" Eliade finds in Kierkegaard not so much a fertile thinking, but a brother in despair and an anchor in the ocean of Cascais.

The editor of Ioan Petru Culianu's monography considers that the Danish philosopher did not have a predominant influence on the thinking of the Romanian historian of religions, that apart from some rebel aspirations from youth, the aspiration to fragmentary writing, nothing from Kierkegaard can be seen in Mircea Eliade. He considers Eliade`s spirituality strictly Orthodox, apart from any existentialist influences; to reduce Mircea Eliade to Orthodoxy is too simplistic. Considering that in the *Spiritual Itinerary* he recommends a plurality of experiences to become a complete man, a substantial man is a proof of editor`s limited perspective, a distortion of reality, contrary to the historical truth and Culianu`s intent who tried to make his mentor *the One, an exception*, uninterested in either the political left wing nor the right one.

The series *The Return from Heaven* (*The Return from Heaven, The Hooligans, The New Life*) have been interpreted as either thesis novels, legionary novels, existentialist novels or experience novels, but we have placed the Romanian writing of Mircea Eliade from the 30's in the category of *essay novels* as a form, and *new romanticism novels* as an ideological background. The *new romanticism* is an expression belonging to Mircea Eliade from *Fragmentarium*, where he builds some analogies between romanticism and the modern age. We consider that *The Return from Heaven* illustrates the intention to create this type of novels, creations of the new generation, through the search of the idea, the purpose in life, the opium, the exaltation of the inner force, the emphasis on presenting the problems of the individual through Pavel and David, the problem of death obsessively present by Pavel's individual death or theorized by Cezar Tomescu and the collective death of the *Hooligans*. *The Return from Heaven* borrows a lot from Kierkegaard's interrogative style of the *Sickness unto Death*. Reflection of death, of despair, the novel illustrates the main forms of despair: the feminine despair, when the individual does not want to be himself and the masculine, the defiant despair when the self desperately wants to be himself. This chapter is also a comparative study between the stages of human development, better known as the Kierkegaardian antithesis *aesthetic / ethical*, developed in *Either / Or* where we can found a certain

parallelism with Eliade's concept of *coincidentia oppositorum*, reflected by the relationship between Pavel Anicet and David Dragu in the novels *The Return from Heaven* and *Hooligans*. Incidentally, the title is a symbol of failure of the Absolute, *the fall*; if heaven is loaded with decomposure, annihilation, nothingness, returning from Heaven is an unification by rejecting the love, the cause that should have give salvation. The film of the suicide is described in dark signes: dusk, sliding, ducking, unknown. "The Fall" of Pavel Anicet that concludes the novel *The Return from Heaven*, continues in *Hooligans* with the social and human fall of Anicet family. The apostle of love is being used ironically because the character is not being fulfilled through love, choosing death. An introvert, a captive of his own ego, an egomaniac whose only desire is that Jesus reappear to tell us not to love, because love is antisocial, a crime in disguised, when one diminishes himself in order to fulfill another. Pavel's *aesthetic* side is reflected also in the refusal to write, to publish, choosing freedom, solitude, refusing solidarity, action, communication and understanding of the other. Representative of the Kierkegaardian *ethical*, David Dragu is the prisoner of *agape*, the one who will sacrifice for the family after his father's death. Asceticism or mediocrity for salvation? it's David's dilemma, which from the egotist, ascetic milled in his own ambitions, becomes a man of reality, choosing the way of charity, the self-sacrifice out of love. The *Individual* that can not achieve the *universal*, the general fulfillment, apparently a loser, he dedicates himself to the world through writing, everything he does being a *work of love*.

The woman as *a being-for-something-else* defined by dedication and spirit of sacrifice, that she has no access to spirit than through man only is a concept developed by Kierkegaard in *The Seducer's Diary* and in *The Sickness unto Death*. Women's indetermination is a subject addressed by Kierkegaard, Mircea Eliade and Garabet Ibr ileanu; The woman is demonic by devotion, she is suffocating being able to make the the man loosing his own self. Intimacy is an assault on being, the man having other duties besides love. The extension with the novel *Adela* by Garabet Ibr ileanu was natural, the analysis of the novel-journal of the Romanian critic revealing many similarities with *Seducer's Diary*. Being published a century apart, 1843-1933, *The Seducer's Diary* and *Adela*, beyond the hidden autobiographical love story, illustrate the aesthetic category of the *interesting* and the psychology of *anxiety*, namely the *psychological novel* and the analysis of *doubt*.

As a support in literary theory I had Georg Lukacs and Toma Pavel, the first being very influenced by Kierkegaard's singularity of the individual, by the Kierkegaardian dialectic between *the hostile exterior and the exiled interiority*. The Kierkegaardian antithesis me / the world applied by Lukacs was taken over by Toma Pavel by renouncing the society,

breaking the ties, the novel representing the case of the detached man, broken by his fellow, the rediscovery of the *ideographic method*, the domination of the idea in the modern novels.

The fifth chapter, *Jeni Acterian's diary - a hypostasis of the Kierkegaardian aesthetic*, proposes an existentialist, kierkegaardian perspective, meant to take her out of the closed perimeter of the feminine confession. The first aspect of the aesthetic sphere is the *demonic*, denoting self-closure, concealment, that is why I interpreted the diary as a hypostasis of Kierkegaard's demonic insisting on the *monologue* that excludes the participation of the other, the spiritual closure that comes to prolong Mircea Eliade's vision of intimism as signifying the hidden, the cave, the rejection of the flock. A second aspect of the aesthetic is the *exception* on the social level common to both. Kierkegaard was considered an exception because of his *thorn in the flesh*, unable to achieve the general, the fulfillment in the world through marriage and getting a parish, a state that goes through Jeni Acterian's diary by lucidity, criticism and refusal to compromise.

From Ibrileanu's seducer Emil Codrescu, to Eliade's *Portuguese Journal* and *Oceanography* that takes whole sentences from Kierkegaard's diary, from the strange, creepy but original choice to speak with lunatics not with wise men to see if the madness reveals more properly the riddles of life and the clown facade that one can find also in Cioran, to the cult of the Idea, the fragile appearance and the disease accompanied by a huge ego emphasized by Camil Petrescu, to Benjamin Fundoianu's *La conscience malheureuse*, Søren Kierkegaard had a profound influence, although less notorious in Romanian culture. His influence on the generation of '27 was overwhelming, although it became common-knowledge that the soul-sourching was to be attributed to Proust, the lucidity, the authenticity to Gide. Kierkegaardian influence was felt in Roumanian culture only after World War I, penetrating through French and German channels, his ideas reflecting in Emil Botta's poetry, in D. D. Roșca's *The tragic existence*, in Zevedei Barbu's dialectic, in Octav ănușiu, Jeni Acterian's diaries, in Mircea Eliade's essays or in the loss of faith and philosophy as a way of regaining faith in Nae Ionescu's metaphysics. "I have to find my truth, the idea for which I am willing to live and die for" was the goal of young Kierkegaard. In Northern spirit, the generation of '27 adopts two fundamental attitudes towards reality, whether contemplation (Cioran, Jeni Acterian), or action, light, responsibility, the denial of chaos, of noble convenience. *Oceanography*, *Soliloquies*, and the novels of *The Return from Heaven* illustrates this last Kierkegaardian path for which Mircea Eliade opted. The analysis of the series *The Return from Heaven* is not a forced search of Søren Kierkegaard but identifies a common intuition on life, through the image of the *seducer* identified in Al Pleșă, through the

image of the *Wandering Jew* reflected in Pavel Anicet, or through the *authentic* man of the ethical stage represented by David Dragu. The first novel of the series is an illustration of despair, of the two facets of kierkegaardian sickness unto death, the masculine despair when the individual imposes his will and the feminine, passive despair that accepts everything.

"When I read Kierkegaard and Schopenhauer, I felt like I was God. I had something of a monster in me," said Cioran, confessing his interest in *philosophy-confession* and cases in the clinical sense of expression, all those going to catastrophe like Nietzsche, Kierkegaard, Otto Weininger, Dostoevsky. The contemplation produces despair visible in the interior fragmentation of the style. In the footsteps of Danish writer and Nietzsche, Cioran's fragmentarism reflects his own life, his own temperament, the expression of a psychic constellation incapable of long explanatory phrases, but also spiritual jets thrown on paper because of his own need to exhaust, to exorcise a pressing state of mind. I think the passion for Søren Kierkegaard's *philosophy-confession* motivates Cioran's *fragmentary style*. Cioran is the desperate, the nihilist of Romanian thought, neither a philosopher, nor a theologian, nor a pure negativist, I think structurally, psychologically, as education and family environment, is the closest Romanian writer to Søren Kierkegaard, who understood him as the Dane wanted, through empathy by positioning himself in other's place.

The present study aimed to draw attention to a personal, subjective thinker who refused to grasp any system, the individual who sought obsessively the Idea, the purpose of existence. We started with the junimist period to re-emphasize the influence of the German model in our culture, we continued with the interwar analyzes, but future researches can go either to the classical period or postwar literature and Kierkegaard's influence on Nicolae Steinhardt, Ioan Petru Culianu or postmodernists .

BIBLIOGRAFIE

Søren Kierkegaard. Bibliografie primar :

Søren Kierkegaard, *Conceptul de anxietate*, (traducere din limba daneză de Adrian Arsinevici), Timișoara, Editura Amarcord, 1998.

Søren Kierkegaard, *Boala de moarte. Un expozeu de psihologie creștină în vederea edificării și a deșteptării* (traducere din limba germană, prefață și note de Mădălina Diaconu), București, Editura Humanitas, 1999.

Søren Kierkegaard, *Fără răme filosofice*, (traducere din limba daneză de Adrian Arsinevici), Timișoara, Editura Amarcord, 1999.

Søren Kierkegaard, *Frică și cutremur. Prefețe*. (traducere din limba daneză de Adrian Arsinevici), Sibiu, Editura Honterus, 2007.

Søren Kierkegaard, *Coala creștinismului*, (traducere și note de Mircea Ivănescu), București, Editura Adonai, 1995.

Søren Kierkegaard, *Sau/Sau (I), Despre conceptul de ironie, cu permanentă referire la Socrate* (traducere din limba daneză de Ana-Stanca Tabarasi), București, Editura Humanitas, 2006.

Søren Kierkegaard, *Sau/Sau (II)*, (traducere din limba daneză de Ana-Stanca Tabarasi), București, Editura Humanitas, 2008.

Søren Kierkegaard, *Sau/Sau (III), Discursuri edificatoare* (traducere din limba daneză de Ana-Stanca Tabarasi), București, Editura Humanitas, 2011.

Søren Kierkegaard, *Works of Love*, edited and translated by Howard V. Hong and Edna Hong, Princeton University Press, 1998

Søren Kierkegaard, *Papers and Journals: A Selection* (Translated with introductions and notes by Alastair Hannay), London, Penguin Publishing, col. Penguin Classics, 1996.

Søren Kierkegaard, *The Sickness Unto Death*, Indiana University Press, Princeton, New Jersey, 1941.

Søren Kierkegaard. Bibliografie secundar

In volum:

Daphne Hampson, *Kierkegaard. Exposition and critique*, Oxford University Press, 2014.

Patrick Stokes, Adam Buben (coord.), *Kierkegaard and death*, Indiana University Press, 2011.

The Essential Kierkegaard, Edited by Howard V. Hong and Edna H. Hong, Princeton University Press, 1997.

Heidi Hansen, Leif Bork Hansen, *The temporal lobe epilepsy syndrome elucidated through Søren Kierkegaard's authorship and life*, in „Acta Psychiatrica Scandinavica”, Volume 77, Issue 3, 1998.

Günther Figal, *Ultimii zei. Studii despre Hegel, Kierkegaard, Nietzsche, Heidegger*, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2005.

Patrick Gardiner, *Kierkegaard (monografie)*, București, Editura Humanitas, 2007.

Mădălina Diaconu, *Pe marginea abisului: Søren Kierkegaard și nihilismul secolului al XIX-lea*, București, Editura Teinific, 1996.

Grigore Popa, *Existența adevărată la Søren Kierkegaard*, București, Editura Dacia, 1998.

Ioan Hotico, *Iubire, pseudonimie și adevăr în opera lui Søren Kierkegaard*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2012.

Dragoș Huțuleac, *O carte cuminte despre un filosof (cu)minte: Søren Kierkegaard*, Bacău, Editura Rovimed Publishers, 2010.

Stefan Bolea, *Existențialismul astăzi*, București, Editura Herg Benet, 2012.

Cristina Dobre, *O hermeneutică a categoriei de repetiție cu specific referință la Søren Kierkegaard*, Galați, Editura Axis Libri, 2013.

Ionuț-Alexandru Bârliba, *Devenirea sinelui în limitele stadiilor existențiale. Søren Kierkegaard* Iași, Editura Universității Al. I. Cuza, 2012.

In articole:

„Românulu”, Vineri, 26 august, 1867, București.

Nora, *Scriitori mari streini*, „Foaia populară”, 4 octombrie 1898, București.

I. Michălcescu, *Raportul dintre religie și moralitate în filozofie și teologie*, „Biserica Orthodox Română”, Maiu, 1904, București.

I. Michălcescu, *Dumnezeirea Sfintei Scripturi probat în viață*, „Biserica Orthodox Română”, decembrie 1910, București.

Emilian Vasilescu, *Nicolae Balș, Søren Kierkegaard*, „Biserica Orthodox Română”, ianuarie-februarie 1939, București.

I.L., *Rădulescu-Motru C., Catehismul mititel al lui Eufrosin Poteca*, „Biserica Orthodox Română”, ianuarie-februarie 1941, București.

L. Bologa, *Muzica și cultul divin*, „Foaia diecezană”, 9 Octombrie 1927, Caransebeș.

R., *Grigore Popa, Prezența divinului în filosofia contemporană*, „Foaia diecezană”, 4 Octombrie 1942, Caransebeș.

Petru Rezuș, *Profesor Ion Petrovici*, „Foaia diecezană”, 18 Aprilie 1943, Caransebeș.

Preot Gh. Perva, *Smerenia*, „Biserica și coala”, 6 Decembrie 1942, Arad.

V. Gheorghii, *Mrturitorii*, „Biserica și coala”, 6 Octombrie 1946, Arad.

V. Gheorghii, *Revelația divină și cretinismul în teologia cretină*, „Biserica și coala”, 11 Aprilie 1948, Arad.

Emil Cioran, *Structura cunoașterii religioase*, „Revista teologică”, februarie-martie, 1932, Sibiu.

Preot Dr. Nicolae Terchil, *Hristos și cugetarea modernă*, „Revista teologică”, iulie - octombrie 1936, Sibiu.

preot dr. Ilarion V. Felea, *Grigore Popa: Existența și adevărul la Soeren Kierkegaard*, „Revista teologică”, martie-aprilie, 41, Sibiu.

Preot Dr. Corneliu Sârbu, *Valoarea timpului*, „Revista teologică”, martie - aprilie 1943, Sibiu.

Ioan Opri, *Grigore Popa, Existențialismul*, „Revista teologică”, februarie 1944, Sibiu.

Nicodim Belea, *Psihologia spovedaniei*, „Revista teologică”, maiu-iunie, 1947, Sibiu.

Diacon Dr. Nicolae Balc, *Deosebirea calitativă absolută între Dumnezeu și om și problema revelației*, „Revista Teologică”, iulie - august 1937, Sibiu.

Diacon Dr. Nicolae Balc, *Concepția idealistă despre Dumnezeu și cretinism*, „Revista teologică”, iulie-august, 1941, Sibiu.

Diacon Dr. Nicolae Balc, *Ideea de Dumnezeu în «Ceaslovul» lui Rainer Maria Rilke*, „Revista teologică”, maiu-iunie 1944, Sibiu.

Diacon Dr. Nicolae Balc, *Existența omului ca grijă și existență spre moarte*, „Revista teologică”, martie-aprilie, 1946, Sibiu.

Nichifor Crainic, *Revista presei*, „Gândirea”, nr.9, 1927, Cluj.

Erwin Reisner, *Parabola tânărului bogat și criza de cultură a epocii actuale*, „Gândirea”, 1930, Cluj.

Lucian Blaga, *Paradoxiile metafizice din Eonul dogmatic*, „Gândirea”, ianuarie, 1931, Cluj.

Lucian Blaga, *Intellect ecstatic, intelect enstetic în Eonul dogmatic*, „Gândirea”, februarie 1931, Cluj.

Emil Cioran, *Timp și relativism*, „Gândirea”, octombrie 1932, Cluj.

Axente Sever Popovici, *Lumini dintr'un început*, „Gândirea”, septembrie 1937, Cluj.

Grigore Popa, *Actualitatea lui Soeren Kierkegaard*, „Gândirea”, octombrie 1937, Cluj.

Emilian Vasilescu, *Existența și adevărul la Soeren Kierkegaard*, „Gândirea”, decembrie 1940, Cluj.

Ion Petrovici, *Metoda analogiei*, „Gândirea”, februarie 1941, Cluj.

Lucian Blaga *Nichifor Crainic*, „Gândirea”, iunie 1941, Cluj.

Petru P. Ionescu, *A fi sau a nu fi...poet* „Gândirea”, mai, 1942, Cluj.

Mihai Ni , *Pe marginea unei c r i*, „Gândirea” iunie-iulie 1942, Cluj.

Nichifor Crainic, *Cronica m runt* , „Gândirea”, noiembrie, 1942, Cluj.

Petru P. Ionescu, *Metafizica ortodoxiei*, „Gândirea”, iunie-iulie 1943, Cluj.

I.G., *Grigore Popa: Existen i adev r la Soeren Kierkegaard*, „Via a ilustrat ”, februarie, 41, Cluj.

Radu Stanca, *Lucian Blaga. Religie i spirit*, „Transilvania”, mai 1942, Sibiu.

Tit Liviu Valea, *Costi Palamas*, „Symposion”, octomvrie 1938, Cluj.

Victor Iancu, *Contribu ii la delimitarea i fundamentarea spiritului obiectiv*, „Symposion”, februarie 1939, Cluj.

L. Blaga, *Daimonion*, „Societatea de mâine”, 1-15 iulie 1930, Cluj.

Mircea Florian, *Rena terea hegelianismului*, „Revista de filozofie”, iulie-decembrie, 1931, Bucure ti.

Mircea Florian, *Antinomiile credin ei*, „Revista de filozofie”, iulie-septembrie, 1936, Bucure ti.

Nicolae Balc , *Erich Przywara, Das Geheimnis Kierkegaards*, „Revista de filozofie”, iulie-septembrie, 1936, Bucure ti.

Nicolae Balc , *Interpretarea existen ei omene ti în filosofia lui Heidegger* „Revista de filozofie”, iulie-decembrie, 1939, Bucure ti.

Nicolae Balc , *Idealism i protestantism* „Revista de filozofie”, ianuarie-iunie, 1942, Bucure ti.

Nicolae Balc , *Filosofia idealist a cultiv rii i gândirea contemporan* , „Revista de filozofie”, ianuarie-februarie, 1943, Bucure ti.

Nicolae Balc , *Sören Kierkegaard*, „Istoria filosofiei moderne”, vol. II, 1938, Bucure ti.

Virgil Bogdan, *Martin Heidegger*, „Istoria filosofiei moderne”, vol. III, 1938, Bucure ti.

Nina Fa on, *Unamuno i Ortega y Gasset*, „Istoria filosofiei moderne”, vol. IV, 1939, Bucure ti.

Henri Gouhier, *Quelques aspects de la pensée contemporaine en France*, „Istoria Filosofiei Moderne”, vol. IV, mai, 1939, Bucure ti.

Grigore Popa, *Existen ialismul*, „Saeculum”, martie-aprilie, 1943, Sibiu.

Lucian Blaga, *Existen ialism sau neputin a de a crea*, „Saeculum”, martie-aprilie, 1943, Sibiu.

Zevedeu Barbu, *Dela dialectic la existen ialism*, „Saeculum”, mai-iunie, 1943, Sibiu.

Traian Herseni, *Harald Höffding*, „Arhiva pentru tiin i Reform social ”, nr 1-4, 1932, Bucure ti.

Emil Cioran, *Karl Jaspers, Psychologie der Weltanschauungen*, 1928, „Arhiva pentru tiin i Reform social ”, nr 1-4, 1932, Bucure ti.

P. R., *Recenzii, Georges Brandes-Essais choisis*, „Via a Româneasc ”, aprilie-mai 1914, Ia i.

Marcel Romanescu, *Ceva din literatura catalan* , „Cosânzeana”, 24 Octomvrie 1926, Cluj.

Mircea Eliade, *Unamuno i mitul spaniol*, „Vreamea”, 1935, Bucure ti.

M. Blecher, *Conceptul repeti iei la Kierkegaard*, „Vreamea” , 29 octombrie 1933, Bucure ti.

Liviu Lin ia, *Sfâr itul evului modern*, „Contrapunct”, iunie 1941, Timi oara.

Victor Iancu, *Despre limitele domeniului estetic*, „Gând românesc”, ianuarie 1937, Sibiu.

Victor Iancu, *Estetica i estetismul*, „Lanuri”, nr. 4 1937, Turda.

Giuseppe Bottai, *Filozofie i revolu ie*, „Dacia Rediviva”, nr 2, 1943, Bucure ti.

Nicolae Balc , *Cronica filosofic . Existen i adev r la Soeren Kierkegaard*, „Luceaf rul”, serie noua, aprilie 1941, Sibiu.

Nicolae Balc , *Nostalgia paradisului sau Atitudinea teologiei ortodoxe fa de criza culturii contimporane*, „Luceaf rul”, serie nou , iulie-august 1941, Sibiu.

D. D. Ro ca, *Valori vecinice*, „Luceaf rul”, serie nou , nr 9, decembrie 1941, Sibiu.

Licu Pop, *Lucian Blaga: Religie i spirit*, „Luceaf rul”, serie nou , iunie 1942, Sibiu.

Eugenia Mure an, *Tineri scriitori ardeleni*, „Luceaf rul”, serie nou , septembrie 1943, Sibiu.

Grigore Popa, *Un critic de voca ie* „Luceaf rul”, serie nou , ianuarie-februarie 1945, Sibiu.

Zevedeiu Barbu, *Grigore Popa : L'actualité de Pascal*, „Pagini literare”, ianuarie-februarie, 1938, Turda.

Grigore Popa, *Invita ie la credin* , „Pagini literare”, mai, 1937 Turda.

Grigore Popa, *Paradoxiile vie ii*, „Pagini literare”, Iunie 1939 Turda.

Grigore Popa, *Imanen i transcenden* , „Pagini literare”, ianuarie-februarie, 1940 Turda.

Octavian D nil , *Actualitatea lui Nietzsche*, „Pagini literare”, iulie-decemvrie, 1939 Turda.

Teodor Mur anu, *Insemn ri*, „Pagini literare”, iulie-decemvrie, 1940 Turda.

Ion Bunea, *Cronici. Grigore Popa, Existen ialismul*, „Pagini literare”, nr 9-12, 1943, Turda.

I. Bradu, *Cronici*, „Pagini literare”, nr 5, 1943, Turda.

Vladimir Streinu, *Inceput de an literar*, „Universul literar”, sâmb t , 15 octombrie, 1938, Bucure ti.

Axente Sever Popovici, *Homo, pecca fortiter!*, „Universul literar”, sâmb t , 24 iunie 1939, Bucure ti.

Mircea Mateescu, *Cronica ideilor. Cunoa tere i existen* , „Universul literar”, sâmb t , 8 iulie, 1939, Bucure ti.

Ion Frunzetti, „*Culturile*” și *cultura noastră*, „Universul literar”, sâmbătă, 5 iulie, 1941, București.

Ion Frunzetti, *Alternativa*, „Universul literar”, luni, 10 aprilie, 1944, București.

Laurențiu Fulga, *Marturisiri*, „Universul literar”, sâmbătă, 18 aprilie, 1942, București.

Menip, Menalc, *Colocvii în actualitate*, „Universul literar”, sâmbătă, 1 februarie, 1942, București.

Dan Petrașincu, *Sören Kierkegaard: Banchetul (In vino veritas)*, „Universul literar”, miercuri, 30 august, 1944, București.

Ieronim Șerbu, *Eseul și cultura*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1935, București.

Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1936, București.

Ion Biberi, *Măști și destine*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1936, București.

Mircea Eliade, *Despre Samuel Butler*, „Revista Fundațiilor Regale” 1936, București.

Mircea Eliade, *La moartea lui Rudolf Otto*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1937, București.

Mircea Mateescu, *Structura noastră epică*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1937, București.

Victor Iancu, *Frank Wedekind*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1938, București.

Nicolai Berdiaev, *Filosoful și existența*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1938, București.

Mircea Mateescu, *Notă la Berdiaeff*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1938, București.

C. Ionescu-Gulianu, *Etica stoică și problema etice existențiale*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1940, București.

dr. Ion I. Cantacuzino, *Trei psihiatri dispăruți*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1940, București.

Petru Comarnescu, *Adevărul și existența la Kierkegaard*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1941, București.

P. P. Ionescu, *Romano Guardini-Esența creștinismului*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1941, București.

Ovidiu Drîmba, *Note despre Don Quijote și spiritul spaniol*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1942, București.

Ovidiu Drîmba, *Miguel de Unamuno*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1945, București.

Eugeniu Schileriu, *Problema tragicului la Eugene O'Neill*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1945, București.

Sanda Popescu, *O filosofie a disperării-Activismul*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1947, București.

Camil Petrescu, *De la clasicism și romantism la senzaționalism*, „Revista Fundațiilor Regale”, 1947, București.

Mircea Eliade. Corpus de texte

In volum:

Mircea Eliade, *Jurnal portughez*, (studiu introductiv de Sorin Alexandrescu), Bucure ti, Editura Humanitas, 2010.

Mircea Eliade, *Memorii (1907-1960)*, (edi ie i cuvânt înainte de Mircea Handoca), Bucure ti, Editura Humanitas, 1991.

Mircea Eliade, *Solilocvii*, Bucure ti, Editura Humanitas, 2008.

Mircea Eliade, *Oceanografie*, Bucure ti, Editura Humanitas, 1991.

Mircea Eliade, *Fragmentarium*, Bucure ti, Editura Humanitas, 1994.

Mircea Eliade, *Profetism românesc*, Bucure ti, Editura Roza vânturilor, 1990.

Mircea Eliade, *Intoarcerea din Rai*, Bucure ti, Editura Tana, 2011.

Mircea Eliade, *Huliganii*, Bucure ti, Editura Litera, 2010.

Mircea Eliade, *Via a nou* , Bucure ti, Editura Jurnalul literar, 1999.

Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop. Gaudeamus*, Bucure ti, Editura Litera, 2009.

Mircea Eliade, *Isabel i apele diavolului*, Bucure ti, Editura Minerva, 1993.

Mircea Eliade, *La ig nci*, Bucure ti, Editura Cartex 2000, 2012.

Publicistic :

Mircea Eliade, *Linii de orientare*, „Cuvântul”, anul III, nr. 857, mar i, 6 septembrie 1927.

Mircea Eliade, *Final*, „Cuvântul”, anul III, nr. 928, miercuri, 16 noiembrie 1927.

Mircea Eliade, *Experien ele*, „Cuvântul”, anul III, nr. 874, vineri, 23 septembrie 1927.

Mircea Eliade, *Cultura*, „Cuvântul”, anul III, nr. 885, mar i, 4 octombrie 1927.

Mircea Eliade, *Sensul «Itinerariului spiritual»*, „Via a literar ”, anul III, nr 87, sâmb t 9 iunie 1928.

Mircea Eliade, *Sensul nebuniei*, „Cuvântul”, anul IV, nr. 1027, sâmb t , 25 februarie 1928.

Mircea Eliade, *Elogiul compromiterii*, „Cuvântul”, anul III, nr. 960, duminic , 18 decembrie 1927.

Mircea Eliade, *Gândire minor i gânditori parazi i*, „Cuvântul”, anul IV, nr. 979, duminic 8 ianuarie 1928.

Mircea Eliade, *Impotriva Moldovei*, „Cuvântul”, anul IV, nr. 1021, duminic , 19 februarie 1928.

Mircea Eliade, *Critica diletantismului*, „Cuvântul”, anul III, nr. 860, vineri 9 septembrie 1927.

Mircea Eliade, *La moartea lui Blasco Ibanez*, „Cuvântul”, anul IV, nr. 1009, marți, 7 februarie 1928.

Mircea Eliade, «*Generația în pulbere*», „Vremea”, anul IX, nr 438, duminică, 24 mai 1936.

Mircea Eliade, *Pentru o bibliografie a pribegiei*, „Buletinul Bibliotecii Române”, anul I, nr 1, 1953, Freiburg: 167-170.

Mircea Eliade. Bibliografie secundară :

Sorin Alexandrescu, *Mircea Eliade din spre Portugalia*, București, Editura Humanitas, 2006.

Ioan Petru Culianu, *Mircea Eliade. Monografie*, București, Editura Nemira, 1995.

Eugen Simion, *Mircea Eliade: Nodurile și semnele prozei* (Ediție nouă), București, Editura Univers Enciclopedic, colecția Gold, 2011.

Florin Ţurcanu, *Mircea Eliade. Prizonierul istoriei*. București, Editura Humanitas, 2003.

Moshe Idel, *Mircea Eliade: De la magie la mit*, Iași, Editura Polirom, 2014.

Andreea Răuceanu, *Bucureștiul lui Mircea Eliade*, București, Editura Humanitas, 2013.

Cristian Bădiliu, Paul Barbăneagră, *Întâlnirea cu sacrul: apte interviuri cu și despre Mircea Eliade*, Botoșani, Editura Axa, 1996.

Mircea Handoca, „*Dosarul*” *Eliade. Vol.III: Elogii și acuze: 1928-1944*, București, Editura Curtea Veche, 2000.

Mircea Handoca, „*Dosarul*” *Eliade, vol.IV, partea întâi 1929-1936, Jos farsa!*, Editura Curtea Veche, București, 2000.

Erban Cioculescu, *Între ortodoxie și spiritualitate*, „Via literară”, anul III, nr 94, sâmbătă, 17 noiembrie, 1928

Dan Petrașincu, *Huliganii*, „Capitala nouă”, 1 martie 1936

Nae Ionescu

Volume:

Nae Ionescu, *Curs de istorie a metafizicei* (ediție îngrijită de Marin Diaconu și Dora Mezdrea), București, Editura Anastasia, 1996.

Nae Ionescu, *Curs de metafizică. Teoria cunoștinței metafizice. 1928-1929, 1929-1930*, (ediție îngrijită de Marin Diaconu), București, Editura Humanitas, 1991.

Nae Ionescu, *Curs de filosofie a religiei, 1924-1925*, (ediție îngrijită de Marin Diaconu), București, Editura Eminescu, 1998.

Nae Ionescu, *Roza vânturilor*, București, Editura Roza vânturilor, 1990.

Nae Ionescu, *Drumurile destinului românesc*, (selecția textelor și prefață de Miruna Lepu), București, Editura Vremea, 2011.

Mircea Vulcnescu, *Nae Ionescu. Așa cum l-am cunoscut*, București, Editura Humanitas, 1992.

Marta Petreu, *Filosofii paralele*, Iași Polirom, 2013.

Publicistic :

Nae Ionescu, *Rumania somptuosa*, „Cuvântul”, 8 septembrie 1930.

Intre statul de drept și instituțiile de fapt, „Cuvântul”, 3 iulie 1930.

A fi „Bun Român”, „Cuvântul”, 30 octombrie 1930.

Sisteme de alianțe. România, arăstăritului. Prejudecata civilizației apusene, „Cuvântul”, 5 martie 1930.

Ce vor masele, „Cuvântul”, 23 februarie 1933.

Monopolul, „Cuvântul”, 25 februarie 1930.

Statul partidelor politice, „Cuvântul”, 9 august 1930.

Simbol și reprezentanță, „Cuvântul”, 7 septembrie 1930.

Domn și Rege, „Cuvântul”, 25 ianuarie 1938.

A doua naștere din Europa. La încheierea unei discuții, „Cuvântul”, 10 aprilie 1938.

Craciunul, „Cuvântul”, 25 decembrie 1931.

Duminică, „Cuvântul”, 29 noiembrie 1926.

Când ne vom dezmetici?, „Cuvântul”, 25 noiembrie 1933.

Măcelul, „Cuvântul”, 25 decembrie 1933.

Pe vremea mea, „Cuvântul”, 1 februarie 1938.

Noi și Europa în fața crizei, „Cuvântul”, 23 iulie 1931.

Ortodoxia și ritean și pancretinismul, „Cuvântul”, 2 mai 1926.

Sectanții, „Cuvântul”, 10 mai 1926.

Ad maturandum christianae unitatis bonum, „Cuvântul”, 26 iunie 1926.

Tineretul și ortodoxia, „Cuvântul”, 30 iunie 1926.

Înviere, „Cuvântul”, 20 aprilie 1930.

Ortodoxie, „Cuvântul”, 1 mai 1930.

Sisteme de alianțe. România, arăstăritului. Premisele politicii noastre externe, „Cuvântul”, 9 martie 1930.

Jeni Acterian. Bibliografie diaristică :

Jeni Acterian, *Jurnalul unei fete greu de mul umit (1932-1947)*, (edi ia a doua, rev zut , prefa de Doina Uricariu), Bucure ti, Editura Humanitas, 2008.

Jeni Acterian, *Jurnalul unei fete greu de mul umit. Edi ie integral* (edi ie îngrijit , traduceri din francez i englez , prefa i note de S. Skultéty), Bucure ti, Editura Humanitas 2015.

Ar avir Acterian, *Jurnal*, Bucure ti, Editura Humanitas, 2008.

Octav ulu iu, *Jurnal*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1975.

Mihail Sebastian, *Jurnal: 1935-1944*, Editura Humanitas, 1995.

Anaïs Nin, *Foc*, Bucure ti, Editura Humanitas, 2011.

Mircea Mih ie , *C r ile crude. Jurnalul intim i sinuciderea*, Timi oara, Editura Amarcord, 1995.

Eugen Simion, *Ficțiunea jurnalului intim, vol. I-III*, Bucure ti, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Gheorghe Glodeanu, *Narcis i oglinda fermecat . Metamorfozele jurnalului intim în literatura român* , Ia i, Editura Tipo Moldova, colec ia „Academica”, 2012.

Liana Cozea, *Confesiunile eului feminin*, Pite ti, Editura Paralela 45, 2005.

Dan C. Mih ilescu, *Literatura român în postcomunism, I, Memorialistica sau trecutul ca re-umanizare*, Ia i, Editura Polirom, 2004.

Anca Ursa *Metamorfozele oglinzii. Imaginarul jurnalului literar românesc*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2006.

Istorie literar , istoria ideilor, hermeneutic :

Lucian Boia, *Germanofilia: elita intelectual româneasc în anii Primului R zboi Mondial*, Bucure ti, Editura Humanitas, 2009.

Lucian Boia, *Capcanele istoriei. Elita româneasc intelectual ntre 1930-1950*, Bucure ti, Editura Humanitas, 2011.

Lucian Boia, *Istorie i mit n con tiin a româneasc* , Bucure ti, Editura Humanitas, 1997.

Emil Cioran, *Schimbarea la fa a României*, Bucure ti, Editura „Humanitas”, 1990.

Emil Cioran, *Pe culmile disper rii*, Bucure ti, Editura Humanitas, 1990.

Marta Petreu, *Un trecut deocheat sau „Schimbarea la fa a României”*, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1999.

Ilina Gregori, *Cioran. Sugestii pentru o bibliografie imposibil* , Bucure ti, Editura Humanitas, 2012.

Benjamin Fundoianu, *Con tiin a nefericit* , Bucure ti, Editura Humanitas, 1993.

Constantin Noica, *Modelul cultural european*, Bucure ti, Editura Humanitas, 1993.

Eugen Ionescu, *Nu*, Bucure ti, Editura Humanitas, 1991.

Dimitrie Dr ghicescu, *Din psihologia poporului român*, Bucure ti, Editura Albatros, 1995.

Lucian Blaga, *Trilogia culturii*, Editura Humanitas, Bucure ti, 2013.

Lucian Blaga, *Opere VII: Eseuri*, Bucure ti, Editura Minerva, 1980.

Itefan Zeletin, *Burghezia român . Originea i rolul ei istoric*, Bucure ti, Editura Humanitas, 1991.

E. Lovinescu, *Istoria civiliza iei române moderne*, Bucure ti, Editura Minerva, 1997

Valentina Marin Curticeanu, *Eugen Lovinescu. Critic i istoric literar*, Bucure ti, Editura Univers, 1998.

Nicolae Iorga, *eri scandinave: Suedia i Norvegia. Note de drum i conferin e*, Bucure ti, Editura Casa coalelor, 1929.

Ioan Stanomir, *Junimismul i pasiunea modera iei*, Bucure ti, Editura Humanitas, 2013.

Franco Volpi, *Nihilismul* (traducere de Teodora Pavel) Ia i, Editura Institutul European, 2014.

Friedrich Schleiermacher, *Hermeneutica*, (traducere i prefa de Nicolae Râmbu), Editura Polirom, 2001.

Friedrich Schleiermacher, *Teologia cre tin liberal* (Introducere de Ovidiu Nedu), Editura Herald, 2014.

Friedrich Nietzsche, *Na terea tragediei*, Bucure ti, Editura Pan, 1992.

Friedrich Nietzsche, *A a gr ita-a Zarathustra*, Editura Humanitas, 2000.

Friedrich Nietzsche, *Ecce homo*, Editura Dacia, 1994.

Heidegger, *Fiin i timp* (traducere din limba german de Gabriel Liiceanu i C t lin Cioab), Bucure ti, Editura Humanitas, 2012.

Gabriel Cercel, *Cartea experien ei. Heidegger i hermeneutica vie ii* (prefa de Gabriel Liiceanu), Editura Humanitas, 2010.

Radu Gabriel Pârveu, *Dilthey sau despre p catul originar al filosofiei*, Ia i, Editura Institutul European, 2008.

Max Weber, *Etica protestant i spiritul capitalismului*, (traducere de Alexandru Diaconovici), Editura Humanitas, 1993.

Erich Fromm, *Frica de libertate*, Editura Teora, 1998.

Nikolai Berdiaev, *Filosofia lui Dostoievski* (traducere din limba rus de Radu P rp u), Ia i, Editura Institutul European, 2012.

Nikolai Berdiaev, *Sensul istoriei* (traducere din limba rus de Radu P rp u), Ia i, Editura Polirom, 1996.

Noul Testament. Psalmii (dup traducerea Cornilescu, 1931) Haga, GBV Dillenburg, 2011.

Biblia (tip rit cu aprobarea Sfântului Sinod), București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2013.

Cristian Bădiliș, *Cele patru Evanghelii*, (traducere și prezentări de Cristian Bădiliș), București, Editura Vremea, 2016.

Fernando Pessoa, *Ultimatum și alte manifeste*, (traducere din portughez de Dinu Flămând și Micaela Ghișcu), București, Editura Humanitas, 2012.

Paul Cernat, *Existențialismul românesc interbelic*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013.

Toma Pavel, *Gândirea romanului*, Editura Humanitas, 2008.

Georg Lukacs, *Teoria romanului. O încercare istorico-filosofică privitoare la formele marii literaturi epice*, (traducere din limba germană de Viorica Nișcov), București, Editura Univers, 1977.

Lucrămioara Petrescu, *Poetica personajului în romanul lui Camil Petrescu*, Iași, Editura Junimea, 2000.

Liviu Petrescu, *Poetica postmodernismului*, Seria „Deschideri”, Pitești, Editura Paralela 45, 1998.

Nicolae Manolescu, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, București, Editura Gramar, 2007.

Tudor Arghezi, *Testament. Psalmi. Poezii alese*, București, Editura Minerva, 1994.

Liviu Rebreanu, *Pădurea spânzura ilor*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.

Camil Petrescu, *Patul lui Procust*, București, Editura Minerva, 1983.

Camil Petrescu, *Note zilnice*, București, Editura Gramar, 2003.

Camil Petrescu, *Jocul ielelor*, București, Editura Albatros, 1978.

Garabet Ibrăileanu, *Adela*, București, Editura Litera, 2010.

G. Călinescu, *Enigma Otiliei*, București, Editura Cartea Românească, 1988.

G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, (ediția a II-a, revizuită și adăugită, prefață de Al. Piru), București, Editura Minerva, 1988.

Ioan Petru Culianu, *Eros și magie în Renaștere*, (ediția a III-a, traducere din limba franceză de Dan Petrescu, prefață de Mircea Eliade, postfață de Sorin Antohi), Iași, Editura Polirom, 2015.

Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Iași, Editura Polirom, 2008.

Dicționare, enciclopedii:

Ivan Evseev, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Timișoara, Editura Amarcord, 1994.

Dic ionar de filozofie, Oxford, de Simon Blackburn, Bucure ti, Editura Univers Enciclopedic, 1999.

Emilia Savin, ân u Katharina, *Dic ionar german-român*, Bucure ti, Editura tiin ific , 1997.
Enciclopedia Român , (coord. Dr. C. Diaconovich), Tomul II, Sibiu, Editura i tiparul lui W. Krafft, 1900.

Bibliografie WEB:

Kierkegaard Studies Yearbook <http://www.degruyter.com/view/j/kier.2014.19.issue-1/issue-files/kier.2014.19.issue-1.xml>

Internet Encyclopedia of Philosophy <http://www.iep.utm.edu/kierkega/>

http://www.ashgate.com/default.aspx?page=637&title_id=1219171548&edition_id=1219187204&calcTitle=1

Kierkegaard tradus n limba român <http://www.romadrian.dk/index.php?page=books>